

INFORMAȚII
DE INTERES GENERAL,
EVENIMENTE,
ACȚIUNI

DIN VIAȚA COMUNITARĂ

BARUCH COHEN – un prieten din Canada

Răsfoind primele numere ale „Realității Evreiești”, din 1995-1996, am întâlnit numele unui cititor atent, care felicita colectivul redacțional pentru schimbarea în bine a conținutului acesteia, deschiderea mai largă spre societatea în care trăim și spre lume. Baruch Cohen - despre domnia-sa este vorba - ne scrie și acum; personal, primesc cu bucurie, acasă, corespondența pe care mi-o trimite, cu articole al căror autor este, apărute în presa evreiască de limbă engleză din Canada, cu știri din țara de adopție. A trecut de 85 de ani, din păcate este văduv de câțiva ani, dar nu și-a pierdut dorința de a fi mereu prezent și îi putem găsi numele în revista „Semnalul” din Canada, în presa israeliană ș.a. Este de mulți ani cercetător principal la Institutul Canadian pentru Studii Iudaice, are la activ numeroase contribuții la cunoașterea istoriei evreilor din România, apreciate de comunitatea din Canada, de comunitățile evreilor originari din România, pe unde se află ele. Dintr-o eroare, în numărul 226/1-21 martie a.c., la rubrica „Ancheta R.E.”, a apărut greșit informația că prietenul nostru din Canada este supraviețuitor al Transnistriei. Din fericire, el nu a ajuns acolo, dar măsurile rasiale și pericolele nu l-au ocolit. Baruch Cohen este un supraviețuitor al Pogromului de la București (21-23 ianuarie 1941) și a fost în lagăre de muncă forțată. A supraviețuit și astfel avem bucuria să corespondăm cu el. Îi urăm viață lungă și să ne scuze pentru eroare. *Șalom!* (BORIS MARIAN)

Festivalul – târg al minorităților naționale „MIRACOLUL DIVERSITĂȚII”

În perioada 6-11 mai 2005, la Muzeul Țăranului Român, s-a desfășurat, sub patronajul primului ministru Călin Popescu Țăriceanu, Festivalul - târg al minorităților naționale „Miracolul Diversității”.

În programul manifestărilor artistice s-au înscris formații și ansambluri ale mai multor etnii - turco-tătari, rromi, croați, greci, germani, maghiari, italieni, ruteni, bulgari, sârbi, italieni, cehi, slovaci, albanezi și, desigur, evrei. Luni, 9 mai a.c., maestrul *Hary Tavitian* și *Johnny Răducanu* au oferit un concert extraordinar. Referitor la participarea F.C.E.R. și a Agenției Evreiești pentru Israel, am vorbit cu organizatorul standului și membru al formației de dansuri, tânărul regizor *Erwin Șimșensohn*, care a menționat prezența obiectelor tradiționale (parte dintre ele oferite de Sorana Vereanu, medic aflat în stagiul în Israel) și a CD-urilor cu corurile din Oradea, Brașov, Cluj-Napoca (klezmer). Am remarcat și standul Editurii Hasefer (unde se aflau și exemplare ale revistei noastre), realizat de *Ana Maria Caloianu* și *Dan Vechsler*, ca și tablourile picturii *Toma Hirth*. (B.M.M.)

„Hesed” înseamnă ajutor

Alături de cunoscutul și respectatul dr. Zvi Feine, directorul Programului JOINT pentru România, obștea noastră are, începând din primele zile ale lunii mai, încă un sprijinitor inimos - *Sharli Israel Sabag*, director adjunct al Programului, cu probleme de tineret. Am dorit să-l cunoaștem de la „debut” și l-am găsit la sediul O.T.E.R., exact cu o zi înaintea unui „turneu” în țară, la Oradea, Arad, Timișoara. I-am pus o serie de întrebări, la care domnia-sa a răspuns într-o manieră cu totul deschisă și prietenoasă, de parcă ne-am fi cunoscut de mult timp. Născut în 1969, în Maroc, Sharli Sabag a făcut Alia cu familia, în 1974. S-au stabilit la Așdod, dar au rude în țara de origine, ca și în Franța. Tânărul israelian Sharli Sabag începe o frumoasă carieră (în sensul cel mai nobil) de harnic coordonator al unor proiecte, întâi în 1991, la Chișinău, unde ajută la organizarea tineretului evreu lipsit de posibilitățile unei minime educații iudaice, în deceniile de sovietizare. În același an, a vizitat prima oară România, a cunoscut tineri din obștea noastră, printre care și pe Edi Kupferberg, în tabăra de la Cristian (Brașov). Din 1993 și până în 2000, străbate practic fosta U.R.S.S., aflându-se la Dniepropetrovsk (Ucraina), la Minsk (Belarus), Sankt Petersburg (de unde este originară soția sa, venită în Israel), Vladivostok, a vizitat vestitul Birobidjan (unde a reapărut alfabetul ebraic, în care se scriu denumirile străzilor orașului), Kiev ș.a. Sharli Sabag s-a ocupat nu numai de problemele tineretului, ci și de organizarea unor activități de asistență socială pentru bătrâni, oameni fără mijloace materiale, suferinzi, astfel că în Federația Rusă, de pildă, au luat ființă 74 de Centre HESED (ajutor, asistență) după modelul celui din Sankt Petersburg. La Kiev, a participat, de asemenea, la organizarea Centrului cu acest profil, într-o clădire construită cu fonduri JOINT.

Un bun venit timișorean pentru ISRAEL SABAG

În opinia domnului Sharli Sabag, tinerii evrei din România beneficiază de o continuitate a tradiției iudaice, mai pregnantă decât în fostul spațiu sovietic. Experiența JOINT, realizările în România, datorate în bună măsură dăruirii și competenței domnului dr. Zvi Feine, alături de care noul său colaborator se simte onorat să lucreze, sunt repere pentru o bună colaborare în continuare. Seminarile, informarea pe Internet, Revista O.T.E.R., întâlniri, comunicarea permanentă, participarea la viața comunitară și chiar la conducerea unor comunități - toate acestea dau șansa evreimii din România să nu se simtă în pragul „finișului”, ci, dimpotrivă, să se revigoreze după vârstă și... posibilități. Una dintre priorități este fortificarea spiritului comunitar prin legăturile sufletești dintre cele „trei generații”. Acestea au fost primele idei dintr-un dialog ce va continua cu noul prieten și susținător al obștii, dl Sharli Sabag.

B. MEHR

De vorbă
cu
**SHARLI
ISRAEL
SABAG**,
director
adjunct
al Programului
JOINT
pentru
România

RAPHAEL KOHLEMBERG 70

Conducerea Comunității Evreiești din Bacău transmite sincere felicitări, sănătate și putere de muncă în continuare colegului și prietenului *Raphael Kohleberg*, de 21 de ani șeful obștii din Moinești, cu prilejul împlinirii de curând a frumoasei vârste de 70 de ani. Raphael Kohleberg - singurul bărbat evreu din această localitate moldavă, a cărui familie pe linie maternă trăiește aici de cinci generații - este strănepotul Rabinului Ghidale Westler. Prin activitatea ce o desfășoară, domnia-sa încearcă să mențină amintirea Moineștiului de altădată, una dintre cele mai vechi așezări evreiești din Moldova. Imigranții plecați de aici în Palestina au înființat, încă în secolul al XIX-lea, localitatea Roș Pina. Cu sprijinul F.C.E.R., Raphael Kohleberg a realizat împreună cimitirului, a reparat Casa mortuară și a întocmit și un registru cu evidența mormintelor din cimitrul orașului Moinești.

HARIE GROPER, o consecvență

La 29 aprilie a.c., ing. *Harie Groper*, secretar al Comunității Evreilor din Galați, a împlinit

74 de ani de viață și 28 de ani de activitate în slujba comunității. Familia îi urează viață lungă, sănătate, fericire, bucurii, alături de cei dragi, dar și de marea familie comunitară, care îi apreciază munca zilnică excepțională în slujba enoriașilor, a iudaismului, sionismului și a păstrării neclintite a religiei mozaice. „Ad Mea Veestrin!”. (Heda)

La Universitatea de Stat din CRAIOVA

Studentii și cadre didactice s-au întâlnit cu supraviețuitorii ai Holocaustului

Cu prilejul lansării celei de-a doua ediții a lucrării *Holocaust sub guvernarea Antonescu*, de Marcu Rozen, la Universitatea de Stat din Craiova a fost organizată o întâlnire între studenții și cadre didactice de la Facultățile de Istorie, Filosofie, Geografie, Teologie și Centrul de Iudaistică cu trei supraviețuitori ai Holocaustului - ne scrie *Ștefan Ardeleanu*, vicepreședintele comunității craiovene. Au evocat momente, situații din trista și greu încercata tragedie a vieții lor, din perioada 1940-1944, conf. univ. dr. ing. *Otto Adler* și dr. *Liviu Beris*, președintele și, respectiv, vicepreședintele A.E.V.H.R. și prof. *Ștefan Ardeleanu*.

Din cuvintele vorbitorilor, martori și supraviețuitori ai lagărilor de exterminare de la Auschwitz-Birkenau, din deportarea transnistreană sau din lagărele de muncă forțată de la Doaga (lângă Focșani), cei prezenți au putut avea o imagine reală asupra condițiilor inumane prin care se urmărea exterminarea evreilor, ca metodă în promovarea ideii de supremație a rasei pure germane.

Anticipând marcarea unui fericit eveniment în paginile revistei noastre, îi urăm domului *Ștefan Ardeleanu* - cu ocazia împlinirii vârstei de 80 de ani - multă sănătate și tinerete veșnică.

ALEXANDRU GARCIA

La 17 mai a.c., s-au împlinit 11 ani de când avocatul *Alexandru Garcia* a trecut în lumea celor drepti. Amintirea lui este evocată într-o impresionantă scrisoare trimisă redacției de soția lui, Elena Garcia, care trăiește în Israel. A fost, timp de 25 de ani, consilier juridic al Academiei Române, prețuit de președinții acestuia înalt for științific - profesorii Traian Săvulescu, Ilie Murgulescu, Miron Nicolescu - pentru capacitățile lui de a rezolva atât problemele Academiei, cât și pe cele ale „Fundăției Elias” și gata să-i ajute pe toți cei care i se adresau. *Alexandru Garcia* provenea dintr-o veche familie de sefarzi, care a trăit pe pământ românesc încă de la începutul secolului al XVIII-lea. Ea a adus un ajutor valoros comunității evreiești din București, sprijinind funcționarea unor școli, spitale și oferind sprijin familiilor nevoiașe. În activitatea sa, avocatul *Alexandru Garcia* l-a avut ca mentor politic pe W. Filderman în cadrul U.E.R., unde acesta era președinte. *Alexandru Garcia* a iubit Israelul, a condamnat antisemitismul și a publicat o serie de articole care au avut ca temă lupta împotriva antisemitismului.

Acad. prof. dr. *Nicolae Cajal* z.l. a apreciat în mod deosebit personalitatea lui *Alexandru Garcia*, fapt care a reieșit și din scrisoarea de condoleanțe, deosebit de emoționantă, adresată familiei: „Mi-am dat seama, o dată în plus, de marea sa personalitate. Ni-l aducem aminte cu drag, ne amintim că el a fost cel care, în 1963, mi-a transmis telefonic rezultatul votului ce m-a ales la Academia Română, ne amintim de numeroasele ocazii când am fost împreună...” - scria prof. *Cajal*.

☆ DECESE ☆ COMEMORĂRI ☆

Prin decesul profesorului LADISLAU GRÜN

Comunitatea Evreilor din Târgu Mureș a pierdut unul dintre cei mai prestigioși membri

Comunitatea Evreilor din Târgu Mureș a pierdut unul dintre membrii săi prestigioși și respectați, profesorul *LADISLAU GRÜN*. Supraviețuitor al lagărelor morții (Auschwitz, Kaufering II și Dachau), secretar al A.E.R.V.H. din acest oraș, Antrenor Emerit și Senior al municipiului, el și-a dedicat o mare parte a vieții prezentării, mai ales în rândurile tineretului, din România și din străinătate, a adevărului despre Holocaust. Ciclul lui de expuneri „Lección de istorie pe viu”, început încă înainte de 1989, l-a purtat până în Elveția și Irlanda, iar în țară a ținut peste 41 de expuneri în școli din județele Mureș și Cluj, la diferite organizații de tineret, pe lângă biserici, în tabere pentru elevi și studenți. Arătând că pentru Comunitatea Evreilor din Târgu Mureș, stingerea din viață a profesorului *Ladislau Grün* este „o mare și grea pierdere”, președintele comunității, av. *Bernath Sauber*, l-a caracterizat, în cuvântarea rostită la înmormântare, drept „un om plin de dăruire și dragoste față de semenii săi, un om neverosimil de bun”. Descriind perioada grea prin care a trecut în anii Holocaustului, domnia-sa a ținut să arate: „Suferințele pe care le-a îndurat în anii prigoanei nu l-au alterat încrederea în viață și nici dragostea pentru semenii săi. În întreaga sa activitate profesională și mai târziu, în cadrul comunității noastre, a dovedit devotament, pasiune și mult spirit de sacrificiu. Până în ultimele momente ale existenței sale a sărit în ajutorul celor care au apelat la cunoștințele și bunătatea sa... Memoria lui va trăi veșnic în inima și sufletul nostru”. (E.G.)

În luna aprilie 2005, au fost înmujați în cimitirele C.E.B.: *GHENELI ISIDOR* (87 de ani), str. Sinaia nr. 1; *ANDREI EUGENIA* (58), str. Pictor Romano nr. 17; *SCHWARTZ HARY* (77), str. Drumul Murgului nr. 38; *MONAHU DIN* (57), str. Răcari nr. 51; *HAIMOVICI HAIM* (87), str. Washington nr. 13; *SEVERIN PAIXETTE RENEE* (88), str. Thomas Masarik nr. 9; *BUTNARIU IACOB* (65), str. Știrbei Vodă nr. 68; *SOCOL RODICA* (93), str. Garibaldi nr. 26; *PANAITESCU VALENTIN* (52), Cămin „Amalia și Dr. Moses Rosen”.

Anunțăm pe toți cei ce l-au cunoscut și iubit pe dragul nostru *GLÜCK ENDRE (BANDI)* că a adormit pentru totdeauna, la 12 aprilie 2005 (3 Nisan 5765), după o lungă și grea suferință. Născut la Deva, la 14 noiembrie 1917, drumul vieții l-a purtat la Satu Mare, Cluj, Vișeu de Sus (Baia Mare - Maramureș), găsindu-și odihna veșnică, în sânul familiei lui dragi, la Bacău, unde a fost înmormântat la 13 aprilie 2005. Soția - *Cicuka (Czechilia)*, fiica - dr. *Maier Veronica*, ginerele - *Bruno* și nepoții - *Lidia* și *Gabi* îl vom iubi și-i vom simți lipsa, neconsolați, toată viața. Odihnește-te în pace, dragul nostru soț, tată și bunici!

Cu nemărginită durere, anunț decesul prietenii mele de-o viață, *MARTA WEINER DINES*. A fost pentru mine ca o soră nespuse de bună, blândă și iubitoare. Fie-i amintirea binecuvântată! *Haber Clara*.

Pe data de 14 Nisan 5765 (23 aprilie 2005), s-au împlinit trei ani de când a decedat *MITICA COJOCARU*. Durerea este de nedescris, a fost un soț foarte bun, un tată și un bunici bun.

A iubit foarte mult oamenii, s-a zbatut pentru orice problemă ca să facă un bine, fiind 20 de ani președintele Comunității Evreiești din Bacău. Prin pierderea lui, a pătruns mare tristețe în sufletele noastre. Soția - soție, *Mircea* - flu, *Daniela* - noră și *Haris* - nepoată. Familia.

Au trecut opt ani de singurătate, tristețe și dor nestins de când dragul meu soț *IOSIF NATANSONH* m-a părăsit. Nu-l voi uita niciodată. Soția - *Hanna Natansonh*.

Cu nemărginită durere, amintesc celor care l-au cunoscut că se împlinesc zece ani de când ne-a părăsit pentru totdeauna ing. *IONAS ACS*, om de o deosebită noblete sufletească. Soția - *Frima ACS*.

Fiecele, generii și nepoții anunță, cu lacrimi în ochi și nesfârșită durere, scurgerea a 12 ani și, respectiv, doi ani de la greaua despărțire de inegalabilul tată și bunici *IANCU MOISE* și de minunata și devotată mamă și bunică, *MOISE RICA* - din Odobești - Vrancea. Amintirea sa le fie veșnic binecuvântată.

Fiii, nurorile și nepoții, cu aceeași durere, comemorează împlinirea a 24 de ani de la trecerea în neființă a neuitatului tată și bunici *GOLDENBERG MORITZ*, din Botoșani. Fie-i memoria neîntinată!

Comemorăm 30 de ani de la plecarea dintre noi a bunului nostru tată *HIRSCH STRUL AVRAM*, farmacist, din Botoșani. Ploasă amintire și veșnică recunoștință. Rodica *Idelovici* - fiică și *Lucian Hirsch* - flu, împreună cu familiile.